

Cursul 13

Arta raționamentului

Al doilea nivel al logicii și percepției budiste (Pramana)

Inspirate după învățăturile lui Geshe Michael,
traducere a conferințelor Lamei Dvora Tzvieli

Lecția 7c

Cum se desfășoară dezbaterea?

Vom dezbate acum ce am învățat în lecția anterioară și vom vedea cât de bine ați înțeles.

Atacantul: Nu există diferite tipuri de contradicții.

Apărătorul: *Chi chir* - de ce spui asta?

Atacantul: Eu am vrut să-mi spună *Tak madrup*.

Acum trebuie dat un argument. Putem schimba propoziția și să o facem să fie argument.

Pentru că nu există diferite tipuri de contradicții.

Putem începe așa, pentru că vreau să-l fac pe adversar să spună „nu este adevărat”.

Am voie să sar peste subiect. Îi dau un argument și adversarul va decide dacă el este corect sau nu.

Nu vom întreba „care este subiectul?”, pentru că o astfel de întrebare nu există în lexicul dezbaterii. Putem spune doar „argumentul este greșit” sau, dacă nu i-am dat un argument, el va spune „de ce spui asta? Argumentează-mi.

Deci voi spune: **Pentru că nu există diferite tipuri de contradicții.**

Apărătorul: *Tak madrup*, nu este corect.

Atacantul: Deci vrei să-mi spui că există diferite tipuri de contradicții?

Apărătorul: *Du*.

Atacantul: Cred că nu poți să-mi spui care sunt diferitele tipuri de contradicții.

Apărătorul: *Tak madrup.*

Atacantul: Ah, deci poți să-mi spui diferitele tipuri de contradicții?

Apărătorul: *Du.*

Atacantul: *Sho!* te rog, dă-mi diferitele tipuri de contradicții.

Apărătorul: Contradicții care se exclud reciproc și contradicții diametral opuse.

Atacantul: Îmi spui că acestea sunt cele două contradicții?

Apărătorul: **Da, astea sunt.**

Deci, acesta este o modalitate de a repeta ceea ce am învățat la lecție. Începem cu negația, începem cu provocarea. Începem dezbateră, cu provocarea. „Nu poți să-mi spui” sau „Nu există tipuri diferite”. Cu toate că noi știm că există, pornim de la „Nu”. Așa că el spune: „De ce spui asta?” sau „Nu este corect”.

Greșelile ajută adversarul

În curtea de dezbateri toți vorbesc împreună, lumea din jurul nostru țipă și dansează și trebuie să ne concentrăm pe adversar pentru a dezbate.

Este foarte important să dezvoltăm această concentrare și această abilitate și să ne ajutăm partenerul să-și dezvolte concentrarea. Cum? Încurcându-l. În dezbateră vrem uneori să câștigăm timp, așa că îl încurcăm, dar, numai dacă motivația noastră este plină de compasiune, și vrem să-l ajutăm să-și dezvolte concentrarea. Acestea sunt tacticile în dezbateră. Putem face greșeli.

Reacții diferite în dezbateră

Există mai multe reacții decât cele spuse de noi.

- De exemplu, dacă nu ați auzit bine ceea ce a spus, îi spuneți „Nu am auzit, poți să repeți?” Poate că ați auzit, dar aveți nevoie de ceva timp pentru a vă gândi la următorul răspuns. Deci tibetanii spun „Ah?”, „Ah?”, sau **La**. Acestea două sunt pentru: „Poți să mai spui o dată?” sau „Ce-mi spui acolo?”
- **Sho** ați auzit deja.

- Dacă adversarul trebuie să dea răspunsul și stă și se gândește, puteți să-i spuneți: **Dooooooooochir!** Adică „Haide, spune-mi ceva (da-mi deja un răspuns!) Este o modalitate de a-i stimula. **Dooooo** este „Hai odată”.
- altă reacție este **Ngoooooooootsa!**, adică „Să-ți fie rușine” sau „Ar trebui să-ți fie rușine (de acest răspuns)! Și îi dăm o palmă în cap.

Ngotsa: Să-ți fie rușine, „cum de ai dat un argument greșit”.

Alte reacții:

ཚ།	ངོ་ཚ།	ངོ་མཚར།
<i>Tsa</i>	<i>ngotsa</i>	<i>ngo tsar</i>

- Uneori, dacă se opresc, putem spune „Spune ceva!” (nu mai sta). Tibetanii spun **Lepta**.

ལྷིར།	ལབ་ད།	ཆད།
<i>Chir</i>	<i>labda</i>	<i>che</i>

- altă reacție pe care am întâlnit-o deja este **Kordhi korsum**

De exemplu, dacă îi spun adversarului:

**Să considerăm sunetul,
Sunetul este un lucru schimbător,
Pentru că a fost produs.**

Și nu este de acord cu mine. Așa că acum, să presupunem că îl fac să fie de acord că sunetul este un lucru schimbător. Și să spunem că este de acord cu mine că orice lucru care se schimbă trebuie să fie un lucru produs; Să zicem că și el a fost de acord cu mine în privința asta.

Și acum îi spun:

Sunetul este un lucru schimbător?

Da.

Bine. Tot ce se schimbă este un lucru produs?

Da.

Deci sunetul este un lucru produs?

Spune: Nu.

Deci aici, nu mai am nimic de făcut. Dacă refuză să accepte că sunetul este un lucru schimbător. Trebuie să fie nebun! Aceasta este **Kordhi kor sum**

Cu alte cuvinte: „**Nu dezbat cu un nebun**”. Am ajuns în impas.
Deci logica nu mai merge.

Structura formală a logicii budiste

Argument general și argument corect

Am vorbit mai înainte de *Tak yangdak*.

Tak - argument,

Yangdak - corect.

Tak yangdak - un argument corect.

Am spus că argumentul poate fi orice. Orice dă ceva ca argument este un argument.

Ce este un argument corect? Asta e altă poveste, el trebuie să îndeplinească trei condiții.

Trei tipuri de argumente corecte

Dacă vă mai amintiți am vorbit în lecțiile anterioare de cele trei tipuri de argumente:

1. Argumentul care implică un rezultat,
2. Argumentul care implică o natură,
3. Argumentul care implică o absență.

Un argument corect pentru a demonstra o absență

Există un tip specific de argumente corecte, pe care le dăm lucrurilor care sunt *Mamikpay*, adică care **nu sunt percepute, lucruri pe care nu le putem percepe**.

Așa că acum vom spune câteva cuvinte despre argumentele legate de absență.

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

Mamikpay tak yangdak

Mamikpa - absența a ceva.

Mikpa înseamnă **ceva ce percepem** și *Mamikpa* înseamnă **absență, lipsă**.

Deci, ***Mamikpay tak yangdak*** înseamnă **argument corect care implică o absență**.

Acestea sunt, de fapt, cele mai importante argumente pentru noi, pentru că vrem să demonstrăm vacuitatea, iar vacuitatea este o absență. Deci, ***Mamikpa*** este **ceva pe care nu-l pot percepe, ceva care nu poate fi perceput**.

Două tipuri de lucruri care nu sunt percepute

1. Lucruri pe care în prezent nu le putem percepe

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཡང་དག

Minangwa mamikpay tak yangdak

Mamikpay tak yangdak înseamnă **un argument corect pentru ceva care nu poate fi perceput**.

Mi - nu,

Nangwa - perceput.

Minangwa - imperceptibil, ascuns.

Aici vorbim despre cum să dăm **un argument corect pentru a demonstra absența a ceva ce este greu de perceput de celălalt**. Este ceva imperceptibil pentru adversar.

Și mai exact vorbim despre vacuitate, despre lucruri pe care nu le știm despre iluminare, lucruri pe care nu știm despre Buddha, lucruri care sunt greu de înțeles, pentru că nu le putem percepe direct.

Exemplu

Deci, să începem cu un silogism logic:

- 1. Să considerăm persoana care stă în fața mea la coadă la casă dintr-un supermarket.**
- 2. El nu este Buddha.**
- 3. Pentru că nu văd în el un Buddha.**

Așadar, vine cineva și dă un argument care implică o absență. Argumentul „Pentru că nu văd în el un Buddha”, este corect? Asta înseamnă că nu este Buddha? Nu, Nu demonstrează nimic.

În special, trebuie să învățăm cum să dăm argumente care implică lucruri pe care nu le putem percepe și mai ales cum argumentăm absența lucrurilor pe care nu le putem percepe.

De exemplu, „El nu este un Buddha pentru că nu văd în el un Buddha”. Demonstrează asta că nu este Buddha?

Aceasta este cea mai mare greșeală logică pe care o facem cu toții. „Dacă nu văd, atunci nu există”.

Și unul dintre cele mai importante motive pentru care am început să studiem acest curs, motivul de a trece prin toate aceste definiții și reguli și așa mai departe, este să înțelegem că ceea ce nu vedem ,nu înseamnă că nu există.

Să vedem cât de puțin știm cu adevărat despre ceilalți.

Eu nu știu cine sunt ei cu adevărat. Nu am de unde să știu cine sunt ei până când eu însumi nu voi deveni un Buddha sau nu voi fi aproape de starea lui Buddha.

Nu pot să le citesc gândurile, nu știu de ce au stat în fața mea la coadă sau s-au băgat în fața mea la coadă - nu știu. Poate ei sunt Buddha care s-au băgat în fața mea la coadă pentru a-mi dezvolta răbdarea, sau pentru a mă împiedica să ies pe stradă, unde o mașină în care se afla o bombă va exploda în curând.

Nu știu cine sunt ei. Cu cât practicăm mai mult logica cu toate regulile, și veți ajunge la discuții pentru a demonstra absența a ceva, veți spune deodată: „Nu am de unde să știu asta”.

Și dacă ne uităm atent, multe dintre deciziile pe care le luăm se bazează pe presupunerile și judecățile pe care le facem despre alți oameni, de care n-avem habar cine sunt.

Și apoi acumulăm karma negativă, gândindu-ne și tratându-i pe ceilalți rău, pe baza percepțiilor noastre care nu sunt valide.

Deci, acesta este unul dintre motivele principale pentru a învăța aceste lucruri.

Acesta a fost primul tip de *mamikpay tak yangdak*, adică argumente corecte ce implică lucruri pe care adversarul nostru nu le poate percepe.

2. Argumentul corect pentru a demonstra absența a ceva pe care cealaltă persoană îl poate percepe

སྒྲུང་རླུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

Nangrung mamikpay tak yangdak

***Tak yangdak* - argument corect,**

***Mamikpay* este ceva ce nu poate fi perceput
Nangrung - aparent.**

Deci, argumentul corect pentru a demonstra absența a ceva pe care cealaltă persoană îl poate percepe.

Adică, aici vrem să demonstrăm absența a ceva, pe care în principiu suntem capabili să-l percepem, dar vrem să arătăm că a dispărut.

Exemplul 1: Mașina deasupra capacului pixului

**Să privim la capacul acestui pix.
Nu există nicio mașină Mazda deasupra
Pentru că nu este nicio mașină aici.**

Așadar, vrem să demonstrăm absența, a ceva care nu există, dar pe care l-am putea percepe, dacă ar fi existat. Știm cum arată o mașină, așa că ne uităm: este acolo o mașină sau nu.

Exemplul 2: Fumul de pe suprafața oceanului într-o noapte întunecată

Exemplul clasic pe care îl dau în literatura budistă, legat de *Nangrung Mamikpay Tak Yangdak*, este „Să ne uităm la suprafața oceanului noaptea”.

**Să considerăm suprafața unui ocean într-o noapte întunecată.
Nu este fum,
Pentru că acolo nu este foc.**

„Nu este fum pentru că nu este foc”. Deci, cum am argumentat că nu este fum acolo? Cum arăt că ceva a dispărut? Cum demonstrez că nu există nimic?

Mă folosesc de argumentul lui și îi spun: „Pentru ca să fie fum, trebuie să fie foc. Dar nu este foc în ocean, nu este foc în apă”. Mă folosesc de argument pentru a demonstra ceva ce nu pot percepe, care este absent.

Exemplul 3: Ienuperii de pe un versant de munte stâncos

Un alt exemplu, din nou din literatura tibetană.

**Să considerăm un versant de munte stâncos.
Nu sunt acolo ienuperi,
Pentru că acolo nu există vegetație.**

Afirmația dată este de fapt argumentul. Pentru ca să fie ienuperi, ar trebui să existe vegetație. Ienuperii sunt un caz special de vegetație, așa că dacă acolo nu există vegetație, cu siguranță nu există nici ienuperi acolo.

Deci, atât focul și fumul, cât și ienuperii, sunt lucruri care ar putea fi percepute dacă ar fi acolo.

În aceste cazuri, lucrurile folosite ca argument (foc sau vegetație) sunt, în mod normal, cauza calității de dovedit (fum sau ienupăr), așa că demonstrăm absența rezultatului prin demonstrarea absenței cauzei lui. Fără foc, nu poate exista fum; și fără nici un fel de vegetație, nu pot exista ienuperi. Fumul și ienupărul sunt ușor perceptibili de oamenii normali.

Deci, diferența dintre ele este.

- ***Nangrung mamikpay tak yangdak***, este ceva care ar fi putut fi perceput, dar lipsește acum.
- Și mai interesant, este desigur, ***Minangwa mamikpay tak yangdak***, este atunci când lucrul care lipsește nici măcar nu știm cum să-l percepem, ne este greu să-l percepem. Și aici este pericolul, să luăm decizii cu privire la aceste lucruri, pe care de fapt nu le știm.

Practica dezbaterii budiste

Alegeți-vă partenerul și timp de 10 minute dezbateți un subiect de pe lista de mai jos, și apoi vă schimbați rolurile. Atacatul alege o dezbateră de pe listă.

În fiecare caz, răspundeți la următoarele întrebări (cât de multe puteți în 10 minute): Care este subiectul? Care este afirmația? Care este argumentul? Care sunt răspunsurile posibile? Care este răspunsul corect? Dacă mai rămâne timp treceți la o altă dezbateră.

- I.** 1. Să considerăm ulciorul de apă.
 2. El este un lucru neschimbător,
 3. Pentru că există.

- II.** 1. Să considerăm ulciorul de apă.
 2. El este un lucru schimbător,
 3. Pentru că este ceva care există doar pentru o clipă.

- III.** 1. Să considerăm ulciorul de apă.
 2. El există,
 3. Pentru că este perceput de o percepție validă.

- IV.** 1. Să considerăm vacuitatea.
 2. Ea este un lucru care funcționează,
 3. Pentru că este un lucru existent.

- V.** 1. Să considerăm vacuitatea.
 2. Ea nu este un lucru care funcționează,
 3. Pentru că este un lucru existent.

- VI.** 1. Să considerăm vacuitatea.
 2. Ea nu este un lucru care funcționează,
 3. Pentru că este un lucru care nu există.

- VII.** 1. Să considerăm ulciorul de apă.
 2. El este ceva ce poate fi cunoscut,
 3. Pentru că el există

- VIII.** 1. Mă consider pe mine,
 2. Sunt un lucru care există,
 3. Pentru că sunt gol.

<https://www.youtube.com/watch?v=eZVqER2XFOQ>